

LAUSUNTO

Helsinki 11.9.2023

Sosiaali- ja terveysministeriö

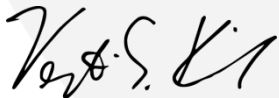
Viite: VN/23633/2023

Asia: Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta sairausvakuutuslain 5 luvun 8 §:n muuttamisesta

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveystieteellinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on yli 240 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäsenenä yli 70 muuta sosiaali- ja terveysalan toimijaa.

Lisätietoja: erityisasiantuntija Mirjami Tran Minh mirjami.tran@soste.fi, puhelin 040 7040226.

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Vertti Kiukas
pääsihteeri

SOSTE

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
SOSTE Finlands social och hälsa rf
SOSTE Finnish Federation for Social Affairs and Health

www.soste.fi

LAUSUNTO

Tiivistelmä

SOSTE pitää tärkeänä hallituksen esityksessä mainittua tavoitetta parantaa paljon lääkkeitä käyttävien asemaa. Esitetty muutos nostaa kuitenkin lääkkeiden vuosiomavastuuta, joka on Suomessa jo ennestään korkea, eikä SOSTE kannata esitettyä korotusta. Vuosiomavastuuta tulisi pienentää tai vähintään jättää vuoden 2023 tasolle. SOSTE korostaa, että hallitusohjelman kirjaus ”mahdollistetaan lääkekorvausten vuosiomavastuun jakaminen osiin julkisen talouden näkökulmasta kustannusneutraalilla uudistuksella” tulee toteuttaa mahdollisimman nopeasti.

Lääkkeiden omavastuusuutta ei tule korottaa

Suomessa terveydenhuollon maksut ja lääkkeiden omavastuusuudet ovat Pohjoismaihin ja moniin muihin Euroopan maihin verrattuna korkeat. Pienituloiset kotitaloudet käyttävät suhteellisesti suuremman osan tuloistaan sosiaali- ja terveyspalveluihin ja lääkkeisiin kuin suurituloiset.

SOSTE pitää tärkeänä hallituksen esityksen tavoitetta ”välttää vuosiomavastuun määrän merkittävä nousu vuosiomavastuun vuoden 2023 määräaikaisen tason jäädytyksen jälkeen”. Esitysluonnoksen mukaan vuosiomavastuu nousee tästä huolimatta lähes 30 euroa 619,39 euroon. Tämä on monelle lääkkeen käyttäjälle kohtuuttoman suuri summa. Omavastuun aiheuttama kustannustaakka johtaa lääkehoidon aloitusten viivästymisiin, hoitotaukoihin ja tilanteisiin, joissa lääkkeitä tarvitseva henkilö joutuu valitsemaan lääkkeiden ja muiden välttämättömien päivittäisten hyödykkeiden välillä.

Hallitusohjelmaan sisältyy lisäksi suunnitelma lääkkeiden arvonlisäveron korottamisesta, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen nostamisesta sekä sosiaaliturvan muutoksista, jotka heikentävät pienituloisten sairastuneiden asemaa entisestään. Vaikutuksia tulisi arvioida kokonaisuutena. Lisäksi asiakasmaksujen indeksikorotus vuoden 2023 alussa lisää entisestäänkin korkeita sairastamisen kustannuksia.

SOSTE kannattaa lääkkeiden vuosiomavastuun tason laskemista tai ainakin sen jäädyttämistä edelleen, jolloin euromääräinen summa pysyisi samana kuin vuonna 2023 (592,16 euroa).

Lisäksi SOSTE on Satakunnan hyvinvointialueen kanssa samaa mieltä siitä, että esitetty indeksikorotuksen leikkaus on matemaattisesti korrekti, mutta tavalliselle kansalaiselle erittäin vaikeasti avautuva toteutustapa. Olisi selkeämpää, että lakiin kirjataan tulevalle vuodelle tosiasiallisesti maksettava osuus, joka on arvion mukaan 619,39 euroa.

Lääkkeiden vuosiomavastuun jakaminen osiin on toteutettava pikaisesti

SOSTE korostaa, että hallitusohjelman kirjaus ”mahdollistetaan lääkekorvausten vuosiomavastuun jakaminen osiin julkisen talouden näkökulmasta kustannusneutraalilla uudistuksella” tulee toteuttaa mahdollisimman nopeasti. Uudistuksen kokemusten pohjalta arvioidaan edelleen maksukattoja koskevia selvitystarpeita. SOSTE kannattaa terveydenhuollon eri maksukattojen yhdistämistä yhdeksi maksukatoksi, jonka taso sidotaan takuueläkkeen tasoon.